Közel kétezer oldal Bácska múltjáról – különleges könyvbemutató a Széchényi-könyvesten

2026/11/24

Az Alsó-Bácska 19. századi településeinek mindennapjait, néprajzi hagyományait és történetét bemutató kétkötetes munkát ismerhették meg az érdeklődők a Széchényi-könyvestek november 18-i alkalmán.

[1]

Az Alsó-Bácska 19. századi településeinek mindennapjait, néprajzi hagyományait és történetét bemutató kétkötetes munkát ismerhették meg az érdeklődők a Széchényi-könyvestek november 18-i alkalmán. Nebojszki László közel kétezer oldalas forráskiadványa az OSZK és az Argumentum Könyvkiadó közös gondozásában jelent meg.

2026. november 18-án, szerdán az OSZK VI. emeleti Alapítók terében mutatták be **Nebojszki László** *Alsó-bácskai települések helyrajzi és néprajzi leírása 1859–60-ból* [2] című kétkötetes munkáját.

A szerzővel és **Lakatos Andorral**, a Kalocsai Főegyházmegyei Levéltár vezetőjével **Dede Franciska**, az OSZK tudományos kutatója beszélgetett.

A rendhagyó, kora délutáni könyvbemutatót az **Iringó Népdalkör** tagjainak előadása színesítette, majd **Gerencsér Judit,** az OSZK megbízott főigazgatója mondott ünnepi köszöntőt. Beszédében hangsúlyozta, hogy a kiadvány nem csupán helytörténeti munka, hanem az egykori települések, közösségek és emberek életének fontos dokumentuma. Mint fogalmazott: „A múlt megőrzése közös felelősségünk. Megismerése közös lehetőségünk. Továbbadása pedig a következő nemzedékek iránti elkötelezettségünknek az egyik legszebb kifejezése.”

[3]

[4]

A beszélgetés során **Nebojszki László** felidézte, hogyan fedezte fel az 1859–1860-ban készült, addig feldolgozatlan településleírásokat. A korabeli hatóságok részletes kérdőívek segítségével gyűjtöttek adatokat a térség településeiről, amelyeket többek között jegyzők, lelkészek, tanítók és más helyi tisztviselők töltöttek ki.

A Temesváron őrzött eredeti kéziratok feldolgozása komoly kihívást jelentett, hiszen a német nyelvű, gót folyóírással készült dokumentumok olvasását a szerzőnek külön meg kellett tanulnia. A munkát tovább nehezítette, hogy a kézírás településenként eltérő volt, így a szövegek megfejtése rendkívüli alaposságot és kitartást igényelt.

A kötetek részletes betekintést nyújtanak a térség 19. századi mindennapjaiba. A korabeli összeírások a települések földrajzi adottságairól, gazdaságáról, időjárásáról, lakosságáról, vallási és néprajzi hagyományairól is beszámolnak. A dokumentumokban különleges népszokások és hiedelmek is fennmaradtak: a szerző például egy boszorkányokról szóló korabeli történetet is megosztott a közönséggel, amely egy palánkai településleírásban található.

[5]

[6]

Lakatos Andor a kiadvány levéltári és történettudományi jelentőségét emelte ki. Rámutatott, hogy a 19. század közepéről kevés olyan forrás maradt fenn, amely ennyire átfogó képet ad egy egész régió társadalmi, gazdasági és kulturális viszonyairól. Mint fogalmazott: „A levéltáros szakmában mindig ünnep, ha forrást tudunk feltárni az emberek számára.” Hangsúlyozta, hogy a dokumentumok értéke különösen abban rejlik, hogy az egykori települések életének számos területét együttesen teszik vizsgálhatóvá.

A levéltárvezető szerint a gyűjtemény a szakemberek mellett a helytörténet és a családtörténet iránt érdeklődők számára is különösen értékes. Az egykori lakosság életkörülményeiről, szokásairól és mindennapjairól szóló beszámolók segítségével az olvasók közelebb kerülhetnek saját családjuk vagy szülőföldjük múltjához is. A forrásgyűjteményt ezért a hely- és családtörténeti kutatások szempontjából kincsesbányának nevezte.

A beszélgetésen a kiadvány **gazdag képanyagáról** is szó esett. A köteteket korabeli metszetek, térképek és a szerző által készített fényképek színesítik. Nebojszki László többek között a bácsi vár különböző korszakokból származó ábrázolásait is bemutatta, érzékeltetve, hogyan kapcsolódhatnak össze a történeti dokumentumok és a napjainkban is fellelhető épített örökség emlékei.

[7]

[8]

A szerző a jelen lévő diákokhoz fordulva arról is beszélt, milyen tulajdonságokra van szükség egy ilyen nagyszabású kutatás megvalósításához. Kiemelte, hogy a szakmai ismeretek mellett mindenekelőtt „akaraterő és kitartás” szükséges ahhoz, hogy egy kezdetben szinte lehetetlennek tűnő feladatot sikerüljön végigvinni.

A könyvbemutató végén **Hajdók Róbert,** a bajai Szent László Általános Művelődési Központ főigazgatója is köszöntötte a szerzőt, méltatva bő egy évtizedes kutatói elkötelezettségét és szülőföldje iránti szeretetét.

A most megjelent kiadvány [9] a Felső-Bácskát [10] 2017-ben, illetve a Közép-Bácskát [11] 2021-ben bemutató munkák folytatása. A három kiadvány együttesen nagy lépést jelent a térség történeti forrásainak feltárásában, megőrzésében és a következő nemzedékek által hozzáférhetővé tételében.

Kapcsolódó tartalom:

Széchényi-könyvestek – Alsó-bácskai települések helyrajzi és néprajzi leírása 1859–60-ból [12]

Nebojszki László: Felső-bácskai települések néprajzi-helyrajzi leírása 1859-60-ból [13] (OSZK – Argumentum Könyvkiadó, Budapest, 2017)

Nebojszki László: Közép-bácskai települések néprajzi-helyrajzi leírása 1859-60-ból [14] (OSZK – Argumentum Könyvkiadó, Budapest, 2021)

Nebojszki László: Alsó-bácskai települések néprajzi-helyrajzi leírása 1859–60-ból 1–2. [2] (OSZK – Argumentum Könyvkiadó, Budapest, 2026)

[15]

[16]
2026/11/23 - 10:43

Forrás webcím: https://oszk.hu/hirek/Szechenyi-konyvestek_261118

Hivatkozások:
[1] https://oszk.hu/sites/default/files/Szechenyi-konyvestek_261118_04.jpg
[2] https://oszk.hu/kiadvany/also-bacskai-telepulesek-neprajzi-helyrajzi-leirasa-1859-60-bol_1-2
[3] https://oszk.hu/sites/default/files/Szechenyi-konyvestek_261118_01.jpg
[4] https://oszk.hu/sites/default/files/Szechenyi-konyvestek_261118_03.jpg
[5] https://oszk.hu/sites/default/files/Szechenyi-konyvestek_261118_10.jpg
[6] https://oszk.hu/sites/default/files/Szechenyi-konyvestek_261118_09.jpg
[7] https://oszk.hu/sites/default/files/Szechenyi-konyvestek_261118_06.jpg
[8] https://oszk.hu/sites/default/files/Szechenyi-konyvestek_261118_05.jpg
[9] https://nektar.oszk.hu/hu/manifestation/4010168
[10] https://nektar.oszk.hu/hu/manifestation/3692584
[11] https://nektar.oszk.hu/hu/manifestation/3866329
[12] https://oszk.hu/rendezvenyek/szechenyi-konyvestek_261118
[13] https://oszk.hu/kiadvany/felso-bacskai-telepulesek-neprajzi-helyrajzi-leirasa
[14] https://oszk.hu/kiadvany/kozep-bacskai-telepulesek-neprajzi-helyrajzi-leirasa-1859-60-bol
[15] https://oszk.hu/sites/default/files/Szechenyi-konyvestek_261118_11.jpg
[16] https://oszk.hu/sites/default/files/Szechenyi-konyvestek_261118_15.jpg
[17] https://oszk.hu/category/foszotar-es-pozicionalo/hirek
[18] https://oszk.hu/category/foszotar-es-pozicionalo/hirek-cimlapon